

## ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนคู่ชีวิตของบุคคลหลากหลายทางเพศ ตามร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตในประเทศไทย<sup>1</sup>

ศิรินทรา เขียวไ้กา<sup>2</sup>

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายการจดทะเบียนคู่ชีวิตของบุคคลหลากหลายทางเพศในประเทศไทยตามร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ..... มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความหมาย ประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนคู่ชีวิตของบุคคลหลากหลายทางเพศ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว บรรพ 5 มาตรา 1448 ได้กำหนดเงื่อนไขแห่งการสมรส คือ การสมรสจะกระทำได้อต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ สมภารใจที่จะอยู่ร่วมกันและเมื่อจดทะเบียนสมรสกันแล้วคู่สมรสก็จะมีผลผูกพันกันตามกฎหมาย เช่น หน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดู สิทธิในทรัพย์สิน การรับบุตรบุญธรรม สิทธิในมรดก เป็นต้น แต่เงื่อนไขดังกล่าวทำให้คู่รักเพศเดียวกันหรือบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ หากจดทะเบียนตามร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ.... ดังกล่าวที่ยังไม่ได้มีการประกาศบังคับใช้ ยังต้องประสบปัญหาในด้านความเสมอภาคในการสมรสที่ไม่ได้รวมถึงสิทธิในการสมรสและทำให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวมิได้รับสิทธิและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นๆ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับหลัก “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเพศจะกระทำมิได้” และยังปรากฏในบันทึกเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดว่าความแตกต่างเรื่อง “เพศ” หมายความว่ารวมถึง “ความแตกต่างของบุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศสภาพหรือความหลากหลายทางเพศ” ด้วย สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีความหลากหลายทางเพศที่ระบุว่า “บุคคลอาจเลือกที่จะแสดงอัตลักษณ์ทางเพศของตนให้สังคมรับรู้ว่าเป็นเพศใดก็ได้” และปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนคู่ชีวิตของบุคคลหลากหลายทางเพศในประเทศไทยตามร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ....ดังกล่าวพบว่ายังไม่รวมถึงสิทธิในการสมรสแก่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่จะทำการสมรสกันได้มีเพียงการให้สถานะการจดทะเบียนเพียง คำว่า “คู่ชีวิต” เท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้จากการมีการ

---

<sup>1</sup>บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนคู่ชีวิตของบุคคลหลากหลายทางเพศตามร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตในประเทศไทย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์พิมพ์ใจ รื่นเริง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จุฑา วงศ์ทองสรรค์ และ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนิยผล

<sup>2</sup>นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลักดันให้มีการร่างกฎหมายสมรสเท่าเทียม ทั้งจากนโยบายของพรรคก้าวไกลที่เคยยื่นร่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือ พระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียมต่อสภาฯ แต่ยังไม่ผ่านเข้าไปในชั้นรับหลักการ จึงทำให้เห็นได้ว่าสิทธิในการสมรสระหว่างบุคคลเพศเดียวกันหรือบุคคลหลากหลายทางเพศที่ยังไม่มีความเท่าเทียมกันเช่นเดียวกับการสมรสระหว่างชายและหญิงโดยกำเนิด และในโลกใบนี้จะต้องเชื่อว่าทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพในการแต่งงานหรือเลือกคู่ครองในชีวิตทุกคนไม่ว่าเพศใดก็ตามสามารถสร้างครอบครัวได้ ตามหลักแนวคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และหลักความเสมอภาคซึ่งเหล่านี้ได้รับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ทั้งยังได้รับการรับรองตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายประเทศต่างๆ หากบุคคลซึ่งมีความหลากหลายทางเพศเหล่านี้ประสงค์จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเช่นเดียวกับคู่สมรสอย่างชายและหญิง และต้องการจะจดทะเบียนกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า การจดทะเบียนคู่ชีวิตของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศตามร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ. .... ในประเทศไทยยังมีประเด็นปัญหาที่ควรค่าแก่การศึกษาอยู่หลายประการดังต่อไปนี้

ปัญหาประการแรก คือ ปัญหาการใช้สิทธิในการใช้ชื่อสกุลของคู่ชีวิต ซึ่งต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. 2505 ฉบับแก้ไขล่าสุด ในส่วนของการใช้ชื่อนามสกุลหลักการสมรส มาตรา 12 คู่สมรสมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งตามที่ตกลงกันหรือต่างฝ่ายต่างใช้นามสกุลเดิมของตน การตกลงกันนี้คู่สมรสจะกระทำเมื่อมีการสมรสหรือในระหว่างสมรสก็ได้หรือจะตกลงเปลี่ยนแปลงภายหลังก็ได้ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้ชื่อบุคคลเป็นการกำหนดเฉพาะกรณีที่เป็นคู่สมรสเท่านั้นซึ่งบุคคลหลากหลายทางเพศนั้นไม่รวมถึงกรณีที่เป็นบุคคลที่จดทะเบียนเป็นคู่ชีวิตซึ่งเป็นบุคคลเพศเดียวกันโดยกำเนิดและในร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ. .... มิได้มีบทบัญญัติที่ให้สิทธิในการใช้ชื่อสกุลของคู่ชีวิตอีกฝ่ายไว้ในร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ. .... ดังนั้นเมื่อบุคคลที่ได้จดทะเบียนเป็นคู่ชีวิตมีความประสงค์จะใช้นามสกุลของคู่ชีวิตอีกฝ่ายหนึ่งก็ไม่สามารถจะกระทำได้ ซึ่งคู่ชีวิตนั้นเมื่อได้ทำการจดทะเบียนคู่ชีวิตแล้วก็ได้สิทธิเพียงการรับรองความสัมพันธ์เช่นเดียวกับคู่สมรสเท่านั้นอีกทั้ง เพราะการใช้นามสกุลร่วมกันย่อมเป็นส่วนหนึ่งของการที่แสดงออกให้สาธารณชนทั่วไปได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันของบุคคลสองคนเช่นเดียวกับ คู่สมรสชายหญิง ซึ่งในที่นี้คือบุคคลเพศเดียวกันที่ได้จดทะเบียนเป็นคู่ชีวิต ซึ่งลักษณะของการจดทะเบียนความสัมพันธ์ก็ได้มีความแตกต่างไปจากการจดทะเบียนสมรส เพราะหากมองจากภายนอกแล้วอาจจะไม่ทราบได้เลยว่าคู่รักที่จดทะเบียนเป็นคู่ชีวิตกันนั้น เป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันแบบคู่รักเช่นเดียวกับคู่สมรสชายและหญิงทั่วไป

ประการที่สอง คือ ปัญหาการใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลของคู่ชีวิต เห็นได้ว่าร่างพระราชบัญญัติ คู่ชีวิต พ.ศ....ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีที่ได้ผ่านการรับหลักการจากสภาผู้แทนราษฎรแล้วนั้นยังไม่ได้มีการ กำหนดสิทธิในการใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลของคู่ชีวิต ซึ่งเป็นสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของคู่ชีวิต ของอีกฝ่ายในฐานะคู่สมรสเนื่องจากร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ....ได้มีเพียงแต่คำนิยาม คำว่า “คู่ชีวิต” ใน ร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ.... มาตรา 3 ซึ่งมีหมายความว่าบุคคลสองคนซึ่งเป็นเพศเดียวกันโดยกำเนิดได้ จดทะเบียนคู่ชีวิตตามร่างพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น แต่ในกฎหมายพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพ แห่งชาติพ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายเฉพาะโดยมาตรา 9 ที่กำหนดขอบเขตสิทธิรับบริการสาธารณสุขของบุคคล ที่เป็นข้าราชการหรือลูกจ้าง พนักงาน และรวมถึง บิดามารดา คู่สมรส บุตรของบุคคลที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานนั้นด้วยที่มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยใช้จ่ายจากงบประมาณให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใดๆ ที่กำหนดขึ้นสำหรับส่วนราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ และได้รับสิทธิดังกล่าวตามพระราชบัญญัตินี้ และหากพิจารณาพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการ รักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 มาตรา 4 “การรักษาพยาบาล” หมายความว่า การให้บริการด้านการแพทย์และ สาธารณสุขโดยตรงแก่ผู้มีสิทธิและบุคคลในครอบครัวของผู้มีสิทธิ เพื่อการรักษาโรค การตรวจวินิจฉัย การ ฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต และให้หมายความรวมถึงการตรวจสุขภาพ การสร้าง เสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคเพื่อประโยชน์ด้านสาธารณสุข และคำว่า “บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า มาตรา 4 วรรค 7 (2) คู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้มีสิทธิ และมาตรา 5 วรรคหนึ่งให้ผู้มี สิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลสำหรับตนเองและบุคคลในครอบครัวของคนตามที่ได้ บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ จากพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 ดังกล่าว การใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลของบุคคลในครอบครัวของผู้มีสิทธิในกรณีคู่สมรส คือ คู่สมรสที่ ชอบด้วยกฎหมายของผู้มีสิทธิ ดังนั้นกฎหมายจึงให้สิทธิในการรักษาพยาบาลให้แก่คู่สมรสของบุคคลที่มี สิทธิเท่านั้นจึงไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นคู่ชีวิตตามร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ....มาตรา 3 ด้วย และถึงแม้ว่า ร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ.... หมวด 2 การเป็นคู่ชีวิต ในมาตรา 15 ที่บัญญัติว่านอกจากที่บัญญัติไว้ โดยเฉพาะในหมวดนี้แล้ว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัวมาใช้ บังคับแก่คู่ชีวิตด้วยโดยอนุโลม ในอนาคตหากมีการประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว อันจะเป็น การปลุกภาระในการบังคับใช้กฎหมายนี้ไปให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ใช้กฎหมายซึ่งมาตรา 15 เป็นการใช้อำนาจอีก หนึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบดังกล่าวก็ยังไม่มีความหมายที่ออกมารองรับคู่ชีวิตหากร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ ....มีผลบังคับใช้ ซึ่งในกรณีของบุคคลหลากหลายทางเพศที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างคู่ชีวิตอาจไม่ได้รับสิทธิ ในการเบิกค่ารักษาพยาบาลดังกล่าว เนื่องจากบุคคลหลากหลายทางเพศที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างคู่ชีวิตแม้จะ มีการรับรองความสัมพันธ์แบบคู่สมรสแต่ก็มีใช้คู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมายแห่งพระราชบัญญัติ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติพ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ.

2553 ที่เป็นกฎหมายเฉพาะ แต่เนื่องจากปัญหาสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลหลากหลายทางเพศ มีความสำคัญในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันและมีอยู่หลายประการ เนื่องจากการที่บุคคลหลากหลายทางเพศได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน มีการร่วมทุกข์ร่วมสุข รวมถึงการดูแลซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะเกี่ยวกับสุขภาพซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีพ แต่เมื่อศึกษาพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 ดังกล่าว ปรากฏว่ากลุ่มบุคคลเหล่านี้ที่ได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันไม่สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ เนื่องจากหน่วยงานราชการมีสวัสดิการการรักษาพยาบาลให้แก่คู่สมรสของข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ พนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานอื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นใดที่จะเบิกค่ารักษาพยาบาลให้คู่สมรสของตนเองได้ เห็นได้ว่าหากเป็นบุคคลหลากหลายทางเพศที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างคู่ชีวิตที่แม้จะจดทะเบียนคู่ชีวิตตามกฎหมายร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ..... ดังกล่าวแล้วก็ยังไม่ได้รับการรับรองสิทธิของคู่ชีวิตทำให้ไม่สามารถที่จะใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลให้กับคู่ชีวิตอีกฝ่ายหนึ่งได้เลย

ประการสุดท้าย ปัญหาสิทธิในการมีบุตรโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์หรือการอุ้มบุญของคู่ชีวิต เห็นได้ว่าร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตพ.ศ..... ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีมิได้มีบทบัญญัติถึงสิทธิในการมีที่คู่ชีวิตที่อยากมีบุตร โดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์หรือการอุ้มบุญของคู่ชีวิต ซึ่งร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ.... มีเพียงการให้สิทธิคู่ชีวิตที่จะจดทะเบียนเป็นคู่ชีวิตเพียงแต่การรับบุตรบุญธรรมเท่านั้นดังจะเห็นได้ในร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ.... หมวด 3 ว่าด้วยเรื่องบุตรบุญธรรม ซึ่งหากคู่ชีวิตที่จดทะเบียนคู่ชีวิตต้องการมีบุตรเป็นของตนเองอันไม่ใช่ว่าการรับบุตรบุญธรรม โดยการให้ผู้อื่นคนอื่นตั้งครรภ์จากการปฏิสนธิภายนอกในร่างกายแทนคู่สามีภรรยาที่ไม่สามารถมีลูกได้ ซึ่งตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558 ตามมาตรา 21 (1) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของการใช้สิทธิอุ้มบุญโดยจะต้องเป็นสามีและภรรยาที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งภรรยาไม่อาจตั้งครรภ์ได้ที่ประสงค์จะมีบุตรโดยให้หญิงอื่นตั้งครรภ์แทนและต้องมีสัญชาติไทยในกรณีที่สามีหรือภรรยาไม่มีสัญชาติไทยต้องจดทะเบียนสมรสมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งคู่ชีวิตที่เป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือมีสภาพที่ไม่สามารถตั้งครรภ์ได้ด้วยตนเองและประสงค์จะมีบุตรร่วมกันด้วยวิธีการอุ้มบุญจะไม่สามารถใช้สิทธิในการอุ้มบุญได้เนื่องจากมิได้เป็นคู่สมรสหรือเป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิของคู่ชีวิตที่จดทะเบียนเป็นคู่ชีวิตด้วยเหตุแห่งเพศอันเป็นการขัดต่อหลักความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันที่คู่ชีวิตมีสิทธิในการมีบุตรโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์หรือหรือวิธีการการอุ้มบุญร่วมกันเทียบเท่ากับคู่สมรสชายหญิงโดยทั่วไป

จากการศึกษาค้นคว้าอิสระปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนคู่ชีวิตของบุคคลหลากหลายทางเพศตามร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตในประเทศไทย ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการใช้ชื่อสกุลร่วมกันของคู่ชีวิต ผู้ศึกษาเห็นว่า

ควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ.... จากเดิมที่มีได้มีการกำหนดบทบัญญัติในเรื่องของการใช้ชื่อสกุลร่วมกันของคู่ชีวิตไว้ โดยให้เพิ่มเติมบทบัญญัติว่า

“คู่ชีวิตมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตามที่ตกลงกัน หรือต่างฝ่ายต่างใช้ชื่อสกุลเดิมของตนได้ ซึ่งความตกลงกันดังกล่าวสามารถกระทำได้เมื่อมีการจดทะเบียนคู่ชีวิตและข้อตกลงนี้คู่ชีวิตสามารถตกลงเปลี่ยนแปลงกันได้ภายหลัง”

ซึ่งการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ.... ดังกล่าวจะทำให้ปัญหาการถูกจำกัดสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่ไม่สามารถใช้สิทธิใช้ชื่อสกุลร่วมกันของคู่ชีวิตของตนหมดไป

2. ปัญหาการใช้สิทธิในการเบิกค่ารักษาพยาบาลของคู่ชีวิต ผู้ศึกษาเห็นว่า

ควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ.... จากเดิมที่มีได้กำหนดบทบัญญัติในเรื่องของการใช้สิทธิในการเบิกค่ารักษาพยาบาลของคู่ชีวิต

โดยให้เพิ่มเติมบทบัญญัติว่า “ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มาตรา 9 (4) บิดามารดา คู่สมรส บุตร หรือบุคคลอื่นใดที่ได้รับสวัสดิการการรักษาพยาบาล โดยอาศัยสิทธิของบุคคลมีสิทธิในการเบิกรักษาพยาบาล” และ “พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 มาตรา 4 บุคคลในครอบครัว หมายความว่า (2) คู่สมรสที่ชอบด้วยของผู้มีสิทธิ” มาใช้บังคับกับ “คู่ชีวิต” ด้วย

ซึ่งการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวจะช่วยทำให้ปัญหาการใช้สิทธิในการเบิกค่ารักษาพยาบาลของคู่ชีวิตได้รับการรับรองสถานภาพทางกฎหมายในการอยู่ร่วมกันของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเสมือนกับคู่สมรสในการใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลของคู่ชีวิตได้ด้วย

3. ปัญหาสิทธิในการมีบุตรโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์หรือการอุ้มบุญของคู่ชีวิต ผู้ศึกษาเห็นว่า

ควรแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ.... จากเดิมที่มีได้กำหนดบทบัญญัติในเรื่องของการมีบุตรโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์

หรือการอุ้มบุญของคู่ชีวิตไว้ โดยให้เพิ่มเติมบทบัญญัติว่า ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558 มาตรา 19 มาตรา 20 และมาตรา 21 มาใช้บังคับกับ คู่ชีวิต โดยอนุโลม

ซึ่งการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวจะช่วยทำให้ปัญหาสิทธิในการมีบุตรโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์หรือการอุ้มบุญของคู่ชีวิตมีสิทธิเช่นเดียวกับคู่สมรสต่างเพศ

## เอกสารอ้างอิง

ไพโรจน์ กัมพูสิริ,คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว, กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

สมยศ เชื้อไทย,คำอธิบายหลักรัฐธรรมนูญทั่วไป, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เรือนแก้วการ พิมพ์, 2535.

นิรันดร์ ทรงนิรันดร์ และ ศิริลักษณ์ ประสันแพงศรี, “ปัญหาทางกฎหมายกับการจดทะเบียนสมรสของเพศทางเลือก,” วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ ฉบับที่ 2, ปีที่ 5, 2561.

ไพศาล ลิขิตปรีชากุล, หลักการยกยกการดำ ว่าด้วยการใช้สิทธิกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในประเทศในประเด็นวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ, กรุงเทพ : เอส. เอ็ม.เซอร์คิตเพรส , 2551.

กนกพร อริยา,การศึกษาความต้องการพื้นฐานของผู้ชายข้ามเพศในประเทศไทย,สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2561.

ชญานุช วรแสน, ปัญหาการได้มาซึ่งสิทธิในการขอถือสัญชาติโดยการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ”, นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2558.

ชญานุกัส ทองมุสิทธิ์, “กฎหมายต้นแบบในการรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรส”, วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2562.

ชนวรรณ อิ่มล่อ, มาตรการทางกฎหมายในการจดทะเบียนคู่ชีวิตของบุคคลเพศเดียวกัน, วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2564.

ภาพพ มีชำนาญ, “การศึกษาสภาพปัญหาความเสียเปรียบของคู่ความหลากหลายทางเพศอันเนื่องมาจากการไม่มีกฎหมายรับรองการสมรสในประเทศไทย”,วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555.

วราภรณ์ อินทนนท์, การรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ปัจเจกชนบนพื้นฐานของความหลากหลายทางเพศ, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.